

Случај ОКТА

ТМ бара од Јавниот обвинител и другите државни органи да ја испитаат одговорноста и сомневањата за злоупотреба на службената положба на поранешниот премиер **Љубчо Георгиевски** и сите инволвирани лица во најголемиот корупциски скандал во РМ - продажбата на Рафинеријата ОКТА на грчкиот стратегиски инвеститор "Хеленик Пертолеум С.А.", со кој на државата £ се нанесува штета од стотина милиони долари. Не мешајќи се во работата на ЈО, ТМ потсетува дека и после повеќе од четири години од поднесување на Иницијативата за казнено гонење на сите инволвирани во овој корупциски скандал од страна на ДКСК, сè уште од овој орган нема никаква информација дали се постапува по овој предмет.

За сомневањето за законитоста на овој Договор зборува и фактот што на стратегискиот инвеститор му се дадени исклучителни поволности; сомнителна е брзината со која е склучен Договорот, вклучувајќи ја и измената на Законот за трансформација на претпријатијата со општествена сопственост; непочитувањето на законската процедура, како и неспорните штетни последици од Договорот по државата (што се потврди и со пресудата на Арбитражниот суд во Париз).

Развојот на настаните во времето кога е склучена оваа зделка го потврдува сомневањето за тоа дека се работи за корупција. Имено, на 11.03.1999 г. е потпишан Меморандум за разбирање помеѓу г. Љубчо Георгиевски, тогашен председател на Владата на РМ, и г. Елефтерос Целас, директор на "Хеленик Петролеум С.А.", со кој се преземени обврски околу приватизација на ОКТА и инвестирања во неа и во нафтоводот, како и за формирање на посебна компанија што ќе управува со нафтоводот. На 05.05.1999 г., Владата донесе Одлука за стратегиски инвеститор, која е влезена во сила наредниот ден, на 06.05.1999 г. На 06.05.1999 г. УО на Агенцијата за приватизација донесе Одлука за приватизација бр.02-2553/1 со која се менува моделот на трансформација - продажба со непосредна спогодба. Комисијата за приватизација, пак, донесе решение бр.15-1191/2 со кое се менува моделот на продажба на ОКТА, со давање право на жалба во управна постапка во рок од 15 дена. При ова, не се почитувани пропишаните законски процедури предвидени за склучување на договор за продажба, според чл. 86-б од ЗТПОК.

Меморандумот за разбирање со кој се утврдуваат основните услови и бенефиции под кои ќе биде склучен Договорот за продажба на ОКТА, и тоа по моделот за непосредна спогодба, е склучен во време кога според Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал овој модел на приватизација не беше предвиден. Овој модел е воведен со измените на Законот кој стапи во сила на 30.04.1999 г.

Од ваквиот тек на настаните неспорно произлегува дека стратегискиот инвеститор бил однапред одбран - пред да бидат извршени измените во Законот со што се овозможува модел на продажба на претпријатијата со директна спогодба и без почитување на предвидената процедура (истек на рокот за жалба, изготвување програма, донесување на Уредба, утврдување на критериуми за најповолен понудувач, избор на конечен понудувач и сл.). Според чл. 32 од Законот за трансформација на претпријатијата со општествена сопственост ("Службен весник на РМ" број 38/93), договорот за продажба на општествениот капитал склучен спротивно на одредбите на овој Закон е ништовен.

Според сознанијата на ТМ, текстот на Договорот за продажба на ОКТА (два посебни договори и 7 анекси) бил таен и не бил достапен ни на одредени министерства од кои се барало мислење, иако тие немале увид за ексклузивните права што му се овозможувале на стратегискиот инвеститор. Тие ексклузивни права опфаќале бесцарински увоз на нафта, даночни бенефиции и сл., со што, според одлуката на Уставниот суд на РМ, било повредено уставното начело за еднаква правна положба на сите субјекти на пазарот и против монополската положба и монополското однесување на пазарот. Тоа беше причина Уставниот суд да го укине Законот за ратификација на Билатералниот договор. Исто така, од страна на Европската комисија, давањето на ексклузивни права и монопол на стратегискиот инвеститор беше оценето како спротивно на стандардите на Европската Унија за функционирање на пазарната економија, фер конкуренцијата и еднаквиот третман на сите субјекти на пазарот, што претставува еден од суштинските критериуми за членство во ЕУ, при што од РМ е побарано да го укине овој монопол.

Согласно Договорот, Владата презела обврска и гаранција за износот на минимални количини мазут што треба да ги троши ТЕЦ Неготино и тоа: 400.000 тони во 2000 г., 500.000 тони во 2001 г. и тн., а доколку потрошеното количество е помало, државата треба да £ плати отштета на ОКТА. Повеќето експерти се согласуваат дека РМ нема капацитети за трошење на толкаво количество на мазут. Тој факт инволвираните лица во склучувањето на Договорот (одговорни лица, ресорни министри и др.) го знаеле или требало да го знаат, но свесно се согласиле за ставање на таква одредба во Договорот, иако не било тешко да се претпостави дека неможноста да се испочитува оваа обврска ќе £ предизвика штета на РМ од повеќе десетици милиони долари за подолг период. Со ставањето на таква клаузула, учесниците во

Договорот од страна на Владата на РМ ги ставиле личните интереси над јавните, за што постои основано сомневање за нивна корумпираност.

Поради ова, ТМ бара од надлежните органи, а пред сѐ од Јавното обвинителство, што побрзо да покрене постапка за утврдување на одговорност на сите вмешани во овој мега корупциски скандал.

ТМ бара од УЈП да ја испита имотната состојба на поранешниот премиер Љубчо Георгиевски, главниот актер во овој мега-корупциски случај. УЈП треба да го провери потеклото на имотот со кој г. Георгиевски се стекнал за време на функцијата, дали имотот бил оданочен и дали истиот можел да го стекне со легалните приходи на Георгиевски и неговото семејство.

ТМ укажува на тоа дека повеќе влади на РМ во минатото не успеваа да ги покренат неопходните истражни и други инструменти на државата за проверка на индициите за сторени крупни коруптивни дела и големи штети за државата во врска со продажбата на ОКТА. ТМ ја охрабрува оваа Влада, и покрај фактот што во нејзините редови, како и во редовите на нејзините коалициони партнери, седат некои од функционерите кои беа непосредно вмешани во продажбата на ОКТА, да најде сили овој случај соодветно и во рамките на законот да го разреши.

Септември 2007

ТРАНСПАРЕНТНОСТ МАКЕДОНИЈА